

Globalizáció Light

Globalizáció Light

I. évfolyam, 5. szám

www.globlight.hu

X

Kovács Milán: novel landscapes x; cím nélküli tájkép

Köszöntő

Kedves Olvasó!

A **Globalizáció Light** utolsó számához érkezett. Mikor elkezdtük tervezni az újságot, az alapötlet az volt, hogy egy könnyen olvasható, esztétikus terméket készítsünk, ami a globalizáció legfontosabb kérdéseiről világosítja fel célcsoportunkat. Az volt az alapfelvetés, hogy az öt számot összegyűjtve egy könyvnek megfelelő tudásanyag kerülhet a könyvespolcokra. Azt hiszem, ez sikerült, és talán nem is jelent még meg könyv, amely egy kötetben tárgyalná azokat a témákat, melyeket mi hónapról hónapra elétek tártunk.

Nagyon sokan győzködtek, hogy ne hagyjuk abba itt az újságot, de határozottan *nem* volt a válaszom mindig, mert ha folytatnánk, hamarosan a *light* *darkra* vagy *heavyre* kellene cserélnünk. De azért nincs vége itt az újságnak, már készül a **globlight.hu**, ahol a szerzők a nyomdai határidők kényszere nélkül írhatják cikkeiket, és nektek is lehetőségetek lesz beleszólni a dolgokba a fórumokon. Továbbá a lehetőségeink is bővülnek, video- és hanganyagokat oszthatunk meg veletek, illetve a picit képeket felváltják a nézegethető kép-galériák. A honlapot június közepétől keressétek!

Más terveink is vannak, több további programmal is kívánjuk folytatni a kampányt ezekben a témákban. Reményeink szerint szeptemberben műhelyfoglalkozásokon, kiállításokon és koncerteken találkozhatunk veletek, személyesen beszélgethetünk a problémáról, és törhetjük a fejünket a megoldáson. (Ha szeretnél részt venni a szervezésben, előkészítésben, lapozz az utolsó oldalra!) Továbbá reményeink szerint ősszel egy újabb újságot indítunk, mely a város fenntarthatóságát fogja elemezni. Tehát nincs vége semminek, sőt most kezdődik csak igazán el a munka. Várjuk a segítségeket, mert nélkületek nem sikerülhet!

Tartalom:

Silye Zoltán: Köszöntő.....	3. oldal
Ferenczi István: Elgondolkodtál azokon a...?.....	4-5. oldal
Botár Alexa: Hányas lábad van?.....	6-7. oldal
Gábor Imre Leo: IRÁNY A ZÚR! - Búcsúmesse.....	8-9. oldal
BOCS Alapítvány: Védekezz! Tájékoztódj... ..	10-11. oldal
Újszászi Györgyi: Aki fair, az nyer.....	12. oldal
Újszászi Györgyi: Fair Világ Méltányos... ..	13. oldal
Bakos István: Itt lakom, látod, ez az a hely!.....	14. oldal
Varga Gábor: Tévedések.....	15. oldal
Gaja Környezetvédő Egyesület: Útilapu tábor.....	16. oldal
Török Zsuzsanna: Egy olvasó levele... ..	17. oldal
Globlight: Önkénteseket keresünk!.....	18. oldal
Impresszum.....	19. oldal

Silye Zoltán

Elgondolkodtál azokon a dolgokon, amiket a Globlightban olvastál?

Ferenczi István, lmv.hu

Szeretnél tenni valamit?...

... egy élhetőbb, igazságosabb világért - a környezetért és az emberekért?

Az alábbiakban pár ötletet olvashatsz arról, hogy hol kezdheted.

Ezek nem kész receptek, csak az első pár lépést villantják fel. A többi már a Te fantáziádon, vállalkozó kedveden és kreativitásodon múlik.

Az újságban globális problémákról olvashattál. A világméretű társadalmi mozgalmak, az aktivisták jelszava:

**„Gondolkodj globálisan,
cselekedj lokálisan!”**

Mit is jelent ez? Nagyjából azt, hogy az a rendszer, amiben a problémák okait és a tevékenységeink következményeit mérlegelnünk kell globális, de a megoldáshoz vezető út a konkrét, kézzelfogható helyi cselekvésen át vezet.

Milyen helyi cselekvés legyen az?

A saját, egyéni életmódod megváltoztatása lehet az első lépés. Innen sugározhat ki a hatásod a családban, a barátaid között, a lakóhelyeden, az iskolában vagy később a munkahelyen vagy az egyetemen.

Gandhi is mondta: *„Te magad légy a változás, amit a világban látni akarsz!”*

De mit tehetsz még az egyéni változáson túl?

Nézzük az iskolát!

Ha érdekelnek azok a témák, amelyekről itt olvastál, és szeretnél róluk többet megtudni, akkor próbáld meg bevonni a tanárokat: ők határozzák meg, hogy mi folyik az órán, így akár ezekről a témákról is tanulhattok a formális, tantermi keretek között.

Számos civil szervezet segíti oktatási segédanyagokkal az iskolai szemléletformálást (kiadványok, tesztek, írásvetítő fóliák, filmek): a Te dolgod „mindössze” az, hogy a tanáraidat összekapcsold ezekkel a szervezetekkel.

Előfordulhat, hogy az iskola pénzühiányra hivatkozva elhárítja az új tananyagok beszerzését. Tudd, hogy a civilek által közreadott anyagok egy része eleve ingyenes, de ha mégsem, kérhetsz segítséget szüleidtől is. Általában pár ezer forintos tételről van szó, egy jobb módú család megengedhet ennyit magának, hogy aztán egy egész évfolyam vagy iskola tanuljon segítségével ismereteket.

Álljon itt néhány szervezet és csoport, akik oktatócsoomagokkal vagy vendéglőadásokkal, önálló programokkal tudják támogatni a tanulásokat egyes témákban:

Hulladék Munkaszövetség: hulladék - <http://www.humusz.hu/oktatas>

Energia Klub: energia, éghajlatváltozás - <http://energiaklub.hu/hu/ismeretek/oktatas/oktatocsoomag/>

Tudatos Vásárlók Egyesülete: tudatos vásárlás - <http://tve.hu/tevekenysegeink/kiadvanyok>

Kompasz képzők: emberi jogok - <http://mobilitas.hu/kompasz/kepzoek>

Zöld Fiatalok: globális ügyek - <http://zofi.hu/workshopok/>

Fauna Egyesület: állatvédelem - <http://www.fauna.hu/hu/edu/courses/index.html>

Gaja Egyesület Székesfehérvár: lokális környezetvédelem - <http://www.gajaegyesulet.hu>

Méltányos Kereskedelem Szövetség: Fair Trade - www.fairvilag.hu

Az is lehet, hogy az órai munka nem annyira mozgatja meg a fantáziádat, vagy csak egyszerűen többet szeretnél ennél tenni.

Gyűjtsd össze a társaidat, barátaidat, akik szintén érdeklődnek ilyen ügyek iránt és szervezz egy csoportot!

Legyél Te is aktivista!

Az aktivizmus egyik alaptevékenysége a „standolás”.

Szinte bármilyen rendezvényen – iskolánapon, városi sportrendezvényen, májálison, kolbász- vagy pörköltfesztiválon, egyéb sátoros ünnepen – állíthattok standot, vagy akár önállóan is kivonulhattok valamilyen forgalmas közterületre.

Szükségek lesz egy asztalra, esetleg egy pár székre vagy padra, egy-két látványos molinóra vagy transzparensre és sok-sok kiadványra, szórólapra, matricákra és hasonlókra.

A standolás lehet valamilyen tiltakozás, ellenkampány része, de lehet egy pozitív kezdeményezést népszerűsítő információs pont is.

A stand remek hely és alkalom arra, hogy szóba elegyedj az emberekkel. Az ilyen beszélgetések erejét, fontosságát nehéz túlbecsülni. Rengeteget tanulhatok belőle - Te is és ők is.

Különböző eszközökkel segítheted azt, hogy az emberek megálljanak és egy ideig ott maradjanak a standnál. Kérdőívvel, aláírásgyűjtéssel, véleménykutatással bevonhatod őket a munkába.

És hogy honnan a sok szóróanyag és információ, amivel feltöltöd a pultot?

A civil szervezetek többsége rengeteg tudást és energiát fektet abba, hogy ilyen szemléletformáló kiadványokat létrehozzon. Ők lesznek a legboldogabbak, ha megkeresed őket és lelkes fiatal önkéntesként terjeszted az anyagaikat.

Ezek tehát csak az első lépések. A továbbiakhoz is biztosan megkapod majd időben a segítséget.

A lényeg az, hogy örömet leld abban, amit csinálsz, még ha olyan nagyon „komoly” dolgokról is van szó, mint az emberi civilizáció megmentése... :-)

Amikor Ralph Nader-től, az amerikai elnökválasztások zöld jelöltjétől egyszer megkérdezték, hogy miért lett aktivista, azt mondta:

**„Mert szórakoztatóbb,
mint TV-t nézni.”**

Hányas lábad van?

Botár Alexa, Magyar Természetvédők Szövetsége

Már egy kis odafigyelés is segít, hogy a mindennapokban klíma-tudatosabb módon élj, olyan kisebb-nagyobb vállalásokkal, tudatos választásokkal mint pl. energiatakarékos háztartás; helyi-hazai, környezetbarát és lehető legkisebb csomagolású termékek vásárlása - a saját jó példa pedig hiteles és ragadós. Azért valljuk be, egy ponton túl mindig a fogyasztásközpontú rendszer falaiba ütközünk. Csökkentjük energiafogyasztásunkat, de máshol a rendszerben még mindig túl sok energia pazarlődik el. Szeretnénk környezetbarát, megújuló energiaforrásokkal működtetni a háztartást, de túl bonyolult átállni és drága. Vagy egyre romlanak a tömegközlekedés feltételei, nincs bicikliút. A 'tartós' termékek egyre hamarabb tönkremennek, minden arra ösztönöz, hogy fogyassz, aztán dobd el és vegyél újat.

Ezért fő üzenetként inkább azt mondom: aktivizálódj, keress környezettudatosan gondolkodó közösséget és vegyél részt akár önkéntesként civil szervezetek munkájában. Mozgósíts embereket, ismerősöket, hogy kritikus tömeget alkotva tudjunk változtatni és nyomást gyakorolni a döntéshozókra! Hiszen csak akkor tudunk tartós és gyökeres változásokat elérni, ha a fontos mindennapi lépéseink mellett magát a rendszer rossz szerkezetét is megváltoztatjuk; kevesebb energiából jobbat!

P.S. Ma már Te is a bőrdön tapasztalhatod: a Föld egyre kevésbé nyeli le, hogy túlhasználjuk az erőforrásait. Ennek tüneteként róható fel az éghajlatváltozás és, hogy a biológiai sokféleség drasztikusan csökken, a hulladékaink lassan ki- és túlcsondulnak mindenben,

és kínunkban olyan technológiai álmegoldásokat keresünk, mint a GMO vagy a nukleáris energia.

Pedig a bolygó túlhasználata ellen egyetlen megoldás van: a természet eltartó-képessége alá kell csökkentenünk fogyasztásunkat! Egy magyar lakosra nézve ez nem más, minthogy az ökológiai lábnyoma ne legyen a biokapacitásnál (azaz a rendelkezésre álló területnél) nagyobb, ami 1,78 hektár/fő. Apropos, neked mekkora az ökológiai lábnyomod?

MTVSZ ismertető:

Szövetségben a természetért – az ember is a természet része!

Ha felkeltettük érdeklődésed, és szívesen aktivizálnád és aktivizálnál másokat egy országos hálózatú, szemléletformáló környezetvédő civil szervezetnél, várunk önkéntesként vagy akár tagként budapesti központi irodánkban vagy 110 vidéki tagszervezetünkénél, szerte az országban.

Elérhetőségek és további info:

Magyar Természetvédők Szövetsége (MTVSZ)

www.mtvsz.hu
info@mtvsz.hu

tel: (1) 216-7297
fax: (1) 216-7295

Önkéntesként:

- E-mail listán rendszeresen értesítünk programjainkról, rendezvényeink ingyenesek. Bármely szemléletformáló kampányunkba bekapcsolódhatsz, akár többre is, pl. klímavédelmi kampány, GMO-mentes Magyarországot! kampány. A kampányban segíthetsz nekünk a lát-

ványos kampányeszközök, háttéranyagok elkészítésében, a logisztikában, magukon az akciónapokon a standnál, stb. Csak a lelkesedésed és kreativitásod hozd! Akciónapokat sokszor valamilyen esemény, rendezvény kapcsán is szervezünk, így rendszeresen akciózunk a Művészetek Völgyében és nyári regionális fesztiválokon, Föld Napi és Autómentes Heti rendezvényeken.

- Ha vidéki helyszín kell: tagszervezeteink zöme dolgozik természetvédelmi vagy környezeti nevelési programban, önkénteseket várnak.

- Örömmel várunk önkéntes fordítókat web- és kiadvány anyagaink fordítására is.

- Nem utolsósorban mélyebben megismerkedhetsz programjainkkal és más önkénteseinkkel, egy aktív közösség része lehetsz.

Tagjaink ezen felül részt vehetnek képzéseinken, éves tagcsoport találkozókon, és rendszeresen küldünk friss kiadványainkból.

Kiadványainkból irodánkban (és tagszervezeteinknél) szabadon lehet válogathatni, akár terjesztés céljából is!

Ha elmélyednél egy témában vagy szakdolgozatot írsz, vagy egyéb kutatómunkát tervezel, és a témával mi is foglalkozunk, örömmel segítünk – munkatársaink állnak rendelkezésedre!

IRÁNY A ZŰR! - Búcsúese

Gábor Imre Leo, Fiatal
Művészekért Alapítvány

Volt egyszer, hol nem volt, történt egyszer, hogy a Földön felhalmozódott problémák hatására az Ember nekiállt, hogy megvalósítson egy régi álmot: meghódítsa a VILÁGŰRT. Az álmhoz vezető út első nagy lépése: eljutni a legközelebbi olyan bolygórendszerre, ahol a klíma lehetővé teszi az emberi életet, ami az emberiség számára a már lerágott Föld után új életteret kínálhat.

A fantázia szülte álm alapján, a Föld pusztításának előrehaladtával felgyorsult a kutatás, űrtávcső épült, szondákat küldtek a világűrbe, s az álmodozás helyébe hírek léptek: pár fényévnnyire tőlünk felfedezték az első, a miénkhez hasonló naprendszert, bolygókkal, holdakkal, s reménytelileg lehetőségekkel. Megvolt hát a célpont, indulhatott a Projekt, hogy telepeseket juttassunk az új világba. A csillagközi űtra alkalmas űrhajó készítése a hadiiparban edzett, de lelkiileg kisméretű specialisták számára nem nehézségeket, hanem a rég várt lehetőséget jelentette arra, hogy olyasmihhez adják a tudásukat, amiről büszkén mesélhetnek gyermekeiknek, s saját gyermekkori énjüknek is a szemébe tudjanak nézni, ha reggel, kávéivás előtt a tükörben megpillantják.

A projektbe özőnlő szakemberek, és a média reménységet sugárzó hírei világméretű lelkesedést váltottak ki, amivel a viszályokat szító politikusok sem tudtak mit kezdeni. A világ országai, az adófizetők nyomására hadiipari költségvetésüket a projekt-alapítványba irányították, az alaptőke a legvérmesebb költségvetési előrejelzéseket is meghaladta. A projekt vezetésére létrejött Tanácsba egyetlen politikusnak sem si-

került bekerülnie.

A Tanács mindent megtett azért, hogy döntéseit a józan ész irányítsa. A projekt és a készülő űrhajó a GAIA nevet kapta, hogy a Földanya teremtő élettere-

je kísérje az expedíciót. Lázás munka kezdődött, a Tanács szervező ereje összegyűrt a világ kreatív elméinek tudását, soha nem látott ütemű fejlesztést, és számos hihetetlen eredményt produkálva. Miközben az elinduláshoz és a biztonságos utazáshoz szükséges megoldások egyre szaporodtak, az életben maradással kapcsolatos elemzések eredményei egyre furcsább kérdések elé állították a kutatókat. A kezdeti gyors előrehaladás megtorpant, új meg új szakterületek képviselőivel kellett kiegészíteni a teameket. A túlélési szakértőket pszichológusok, pszichiáterek követték, majd jöttek pedagógusok, animátorok, szexológusok, ovónők, agykutatók, sőt filozófusok, írók és rendezők is megjelentek. Már ott tartott a dolog, hogy majdnem bevontak politikusokat is, amikor a Tanácsot rendkívüli ülésre hívták össze.

A Tanács bezárkózott, az elkészült tengeri tanulmány összefoglalóinak meghallgatása is több napig

tartott. Végül felpattantak az ajtók, a tagok pezsgőt rendeltek, és behívták a médiákat. A Tanács soros elnöke mosolyogva koccintott kollégáival, s a kamerák kereszttüzeében egyetlen szót mondott az elképedt riportereknek...

•••

Hogy mi történt? A tudomány, ha hagyják, megpróbál a végére járni a dolgoknak, ha a pénzhiány vagy a politika ennek gátat nem szab. Ebben az esetben a korlátok nem állították meg a kutatást, hát a tudomány elérte... pontosan megtalálta a célt...

Összeszedték, mi minden kell az életbenmaradáshoz. Kitalálták, hogy a technikai feladatokon kívül mi mindent lehet egy űrhajón csinálni, hogy a lelki egyensúly alapját adó tüsténkedésben ne legyen hiány, ha van élelem, munka, szórakozás, nincs összezártság, ez már jobb, mint egy középkori vitorlás, amelyen hónapokat kellett kibírni a tengeren. A középkori vitorlásokon viszont nem volt nő. A kutatók rájöttek, hogy az évtizedekig tartó út ismeretlen veszélyeihez és a bolygó benépesítéséhez nemcsak mindkét nemre, de minél nagyobb genetikus választékra is szükség van, hisz az Ember túlélő ereje a sokféleségben rejlik. A hajó kb akkora lesz, mint egy falu. Csak akkor érhetnek oda bárhova, ha döntéseikkel megóvják magukat, de megóvják a sokféleségüket is. Ehhez az ideális vezető mintát az eldugott falvak, vagy az ősközösség mintái szolgáltatathatják, az újkor vezetői ilyesmire alkalmatlanok. Az egész legénységnek meg kell tanulnia, mik azok a határok, amikre ügyelni kell. Józan ésszel, erkölcs-csel, szigorral, mikor mire van szükség. Meg kell tanulniuk az életet. Ehhez minden tudásunk megvan, csak ma nem ezt tanítjuk az iskolákban. Össze kell hát

szednünk újra ezt a tananyagot, s a hiteles tanítókat, akik át tudják adni az élet tudományát.

De hát, ha összegyűjtjük ezt a tudást, a tanítók akár a többi földlakót is megtaníthatnák erre a tudományra, hiszen a Földön is korlátok között élünk, amik saját hibáink miatt kezdenek beszűkülni.

Hiszen ezért kellett az egész GAIA projekt! Ha nem tanítjuk meg őket, sosem érnek oda, de ha meg tudjuk tanítani őket, akkor a felismerések a Földi életet is megmenthetik! Végeredményben a Föld is csak egy nagy űrhajó, csak sokkal jobb, mint a GAIA, mert tágas, teljesen napenergiával működik, és ha el is romlik, meg tudja javítani magát... ha hagyjuk...

•••

A Tanács bezárkózott, az elkészült tengeri tanulmány összefoglalóinak meghallgatása is több napig tartott. Végül felpattantak az ajtók, a tagok pezsgőt rendeltek, és behívták a médiákat. A Tanács soros elnöke mosolyogva koccintott kollégáival, s a kamerák kereszttüzeében egyetlen szót mondott az elképedt riportereknek:

"MEGÉRKEZTÜNK!"

Másnap a világ elkezdett tanulni. És boldogan éltek, amíg meg nem haltak.

Itt a vége, fuss el véle...

Védekezz! Tájékozódj! Élj intelligensen!

Bocs Alapítvány

Ez a boldog élet titka az egyre súlyosbodó globális válságban. Noha itt Európában még keveset érzünk belőle, a klímamegbolondulást, a vérünkbe kerülő vegyi anyagokat, a levegő és az óceánok szennyeződését, stb. a határőrsek nem tudják kivédeni. A menekültáradatot, a terrorizmust és a világvjárványokat is nehezen.

Amunkahelyeinket pedig végképp nem tudják megállítani a határon, amikor elmennék olyan országokba, ahol a fiatalok hajlandók hajnaltól napestig robotolni éhbérért. Egyre gyengül az alkupozíciónk, hiszen óriási a túlkínálat fiatal munkaerőből. Aki nem zsákmányolja ki magát, annak a helyére nyomban mások tülekszenek.

Te is állandóan azt hallod, hogy versenyképesség. De a versenyben a gyengébbek elhullanak, élőhelyünk tönkremegy, s még ha bírod is a versenyt, sokat veszthetsz a személység harmóniájából, az alkotás sokszínűségéből, az élet örömeiből.

Az örült versenyzés fő hajtóereje a túlnépesedés. Évente közel nyolcvan millióval többen vagyunk. A Föld már rég túltelítődött, ez vezetett a növekvő szűkösséghez és nyomorhoz, erőszakhoz és háborúkhöz, diktatúrákhoz és népbűntetésokhoz, természetpusztításhoz és klímamegbolonduláshoz, zsúfoltsághoz és zajhoz, szennyhez és betegséghez, menekültáradathoz és munkanélküliséghez.

Miert akarnak ennyi gyereket az emberek? Nem akarnak. A nemzések jó része a szeretkező párok szándéka ellenére történik. Nem csak a szegény,

hanem az iparosított országokban is, pl. a gyorsan népesedő USA-ban, a nőknek többnyire nincs joguk, tudásuk, eszközük, pénzük, kultúrájuk a családtervezésre. A férfiak is gyakran későn döbbennek rá, hogy hosszú évekre igavonó barmot csinálhatnak magukból egy véletlen nemzésükkel. Évente sok tízmillió esetben sérül a jövő nemzedékek legalapvetőbb joga: minden gyermeknek joga, hogy kívánt gyermekként foganjon meg.

Mit tehetsz? Először is tájékozódj a globális és hosszútávú folyamatokról. Különben mire benő a fejed lágya, mire felnősz, mire föleszmélsz, már időcsapdáiban, kényszerhelyzetekben vergődsz. Időcsapdák a fő döntéseidnél, a jelentős életenergiák befektetésénél leselkednek rád. Ha lehet, várj a nagy döntésekkel, amíg érettebb leszel, jobban kiismered magad.

Ilyen döntő helyzetek:

- a pályaválasztás (mire kitanulod, már nem keresi a munkaerőpiac a szakmádat, vagy épp elmulasztod az alapvető tanulási lehetőségeket),
- a párválasztás (beleszeretsz valakibe, s mire felfogod, hogy nem hagyja abba az ivást, már gyereket szültél neki),
- az otthonteremtés (lehet-e ott lakni, dolgozni, felüdülni, a szükségesekhez hozzájutni, ne kelljen mindenért állandóan utazni, menekülni a zaj, szenny, bűz, zsúfoltság stb. elől),
- az eladósodás (pl. a reklámokra hallga-

tás, virtuális divatcsoportokhoz tartozás miatt, aztán hajthatod a mókuskereket, kénytelen leszel pusztítani a Földet),

- a függőséget okozó tevékenységbe kezdés (dohányzás, ivás, drog, szerencsejáték stb., aztán rabságban már nem tudsz vigyázni tetteidre),
- a magával sodró, netán destruktív csoporthoz csatlakozás,
- a vállalkozás (mire legyártod, már változik a piac s nem tudod eladni),
- a döntés egy örökségről ill. nagyobb összegről (szélhámósok kivarázsolják a zsebedből),
- kockázatok alulbecslése (egészségügyi és baleseti veszélyek, gyakorlottak utánzása gyakorlat nélkül, lerokkanhatsz ha alulbecsülted pl. az autózás, motorozás, sportolás stb. kockázatait),
- gyermeknemzés (nyakadba szakad egy-két nem tervezett gyerek, aztán hajthatod a mókuskereket...).

A legnagyobb horderejű döntés a nemzés, amely nem csak a saját életedről szól, hanem a párodéről is és egy új életről is.

Válj éretté, éld az életed, mielőtt újabbat indítasz.

Kerüld az időcsapdákat! Ez a saját érdeked, és ráadásul ezzel teszel jót a világnak is. Könnyű menetfelszereléssel járd az életed, ne költsd el hanem tartalékdold erőforrásaidat, ne pazarold, ne kerülj függőségekbe, kényszerpályákra, ne vállalj fölösleges terheket. Ne sokat termelj, fogyassz, szennyezz, fegyverkezz. Gyorsan változik a világ, a kanyarokban csak akkor nem sodródsz ki, ha rugalmas vagy, nem vagy túlterhelve, túlfeszítve.

Ha nem törekszel anyagiakban jelentősen kiemelkedni környezetedből, nem kell sokat költened a különbség megvédésére, fenntartására. A nem-anyagi gazdagsággal, az intelligens étellel emelkedj ki!

S hogy milyen az intelligens élet? Gyere, nézd meg a <http://bocs.eu/> weboldalunkon a Küldetést :)

Globális képzésünkben ezt Kisherceg életstratégiának nevezzük.

A BOCS Alapítvány egyik mottója: Mindenkinnek joga van a globalizáció kihívásaira felkészítő képzésre.

Ha fel akarsz készülni az intelligens életre és szívesen segítenél másokat is felkészíteni, jöhetsz önkéntesnek ismeretterjesztő munkánkban.

S ha a szebbik nemhez tartozol :,) várunk a „*Fiatal nők a szegény országokbeli fiatal nőkért*” hálózatunkba.

Aki fair, az nyer

Újszászi Györgyi, Védegylet

Létezik olyan játszma, amiben mindenki nyer? Örültem, amikor a Papa vagy a Mama maradt Fekete Péter, mert nyerni akartam. Kicsit néha segítettek is, hogy nyerjek. Hiába vesztett a Mama, mégis nyert, mert lánya elégedett volt. Jogos a kérdés, mi köze ennek a fair trade-hez? Aki tudja, még ne kiabáljon közbe! Aki nem tudja, próbálja magyarrá fordítani a kifejezést: trade csakis kereskedelemnek fordítható. A fair lehet: becsületes, előnyös, helyes, igazságos, kedvező, korrekt, méltányos, tisztességes. Összerakva, ahogyan használjuk, méltányos kereskedelem. Jöhet a válasz: a méltányos vagy becsületes kereskedelem (angolul fair trade) olyan irányított kereskedelem, amely hangsúlyt helyez arra, hogy a harmadik világbeli termelő megkapja az őt megillető pénzt a terményéért. Egy nyertest már találtam, a termelőt. Tovább haladva a helyi közösségek is nyernek: terményeikért prémiumot kapnak, amit közösségi célok

megvalósítására fordíthatnak. Nyernek a gyermekek, mert iskola épül számukra és szüleik megengedhetik maguknak az iskoláztatásukat. Nyernek a nők: egyenlő munkáért, egyenlő fizetést kapnak, mint a férfiak. Azt is meg tudom még, hosszú távra szerződnek velük a nagykereskedők. Azok a nagykereskedők, amelyek ún. társadalmi vállalkozásként működtetik cégüket, a keletkezett hasznot visszaforgatják, például segítik a biogazdálkodásra történő átállást. Ezzel nyer a környezet, nincs vagy csak környezetbarát a vegyszer. A nagy monokultúrás termesztés helyett kis ültetvényeken terem a kávé, a kakaó. Nyer a helyi ökoszisztéma és a környezet. És Te, mint fogyasztó, mit nyersz? Kiváló minőségű terméket kapsz, melyet gondos kezek termelnek meg, az ENSZ Munkaügyi Szervezetének előírásai szerint, kizsákmányolásmentesen. Lehet ennél jobb?

Válaszom határozott igen: ha a Világ fejlett országaiban minden ember méltányosan fog vásárolni, nos, akkor lesz Kánaán.

Gyere, játssz velünk!

Fair Világ Méltányos Kereskedelem Szövetség

www.fairvilag.hu

A Fair Trade Fogalma

A méltányos kereskedelem (fair trade) az a kereskedelmi kapcsolat, amely párbeszéd, tiszteleten alapul, átlátható és nagyobb egyenlőségre törekszik a nemzetközi kereskedelemben. Hozzájárul a fenntarthatósághoz azzal, hogy a hátrányos helyzetű, különösen a "Dél" termelői számára jobb kereskedelmi feltételeket kínál és biztosítja alapvető jogait.

A méltányos kereskedelem alapelvei:

1. Növeli a termelők jövedelmét és életszínvonalát azáltal, hogy javítja a piacra jutás esélyeit, megerősíti a termelők szervezeteit, jobb árat fizet az árukért, és hosszú távú kereskedelmi kapcsolatra törekszik a termelőkkel.
2. Növeli a hátrányos helyzetű termelők, különösen a nők és az őslakosok fejlődési esélyeit, valamint a gyermekek kizsákmányolása ellen védelmet nyújt.
3. Növeli a fogyasztók tudatosságát a nemzetközi kereskedelem kistermelőket sújtó káros következményeiről annak érdekében, hogy vásárlóerejüket jó célok érdekében használhassák.
4. Megteremti a kereskedelmi partnerség jó példáját a párbeszéd, az átláthatóság és az emberi méltóság tiszteletben tartásának hangsúlyozásával.
5. Kampányol a hagyományos nemzetközi kereskedelem szabályainak és gyakorlatának megváltoztatása érdekében.
6. Védelmezi az emberi jogokat a társadalmi igazságosság, a környezetbarát tevékenységek, a gazdasági biztonság előmozdításával.

Tudjatok meg többet afrikai, dél-amerikai, ázsiai termelőkről, kézművesekről. Szövetségünk rendezvényein filmek, fotósorozatok kalauzolnak távoli vidékek kakaó-kávéültetvényeire. Kvízzjátékban tehetitek tudásotokat próbára. Megismerkedhettek egy hatvan éves múlttal rendelkező alternatív kereskedelmi móddal, melyben mindenki nyer. Szó esik globalizációról, előnyeiről, hátrányairól. A tudatos fogyasztás sem maradhat ki témáink közül. Emberi jogok, munkaügyi kérdések, környezetvédelem, egy-egy szelete lehet a témáknak, melyekről beszélgetünk.

Ha mindezek alapján kedvet éreztek, hogy önkénteseink számát gyarapítsátok egy jó ügy érdekében, nyaranta részt vehettek fesztiválokon, év közbeni eseményeinken akár plakátkiragasztással is.

Ha meghívtok sulinapra, szívesen jövünk, hogy bemutassuk a gazdaság egy speciális szeletét a termelő szemszögéből.

A méltányos kereskedelemről – angol szavakkal: fair trade – további információt honlapunkon találhattok. Csatunk fiatalokból áll, egyetemisták, frissen végzettek, és persze középiskolások is! Kérdéseitekre válaszolunk, ha írtok a megadott drótposta címre.

Itt lakom, látod, ez az a hely!

Bakos István, Életművész Egyesület

Antiglobalizációs tüntetés?

Critical mass, tömeges bringázás a városi levegőért?

Fair trade áruk, harc a méltányos banánért?

Repceolaj benzin helyett mindenkinek?

Nemzetközi tolerancia-tábor arabokkal?

Az iskolai tantervünkbe beépíteni az ökológiai szemléletet?

Önkéntes munka Bejrútban libanoni palesztin gyerekekért?

Nos, nekem mindez megvolt – sőt, megvan, hiszen ilyen és ehhez hasonló dolgokat heti, havi szinten most is űzök. Azt hiszem, magam előtt ezért hiteles azt mondani, hogy mindez csak a felszín karcolgatja. A globalizáció korának problémái számomra olyan méretűnek tűnnek, amelyekkel szemben minden, amit csinálunk, látszatintézkedés. Nem történik más, minthogy a gyorsétem (miközben óriási mennyiségű hulladékot termel) jövedelmének egy ezrelékét PR-szempontra miatt környezetvédelmi célokra ajánlja fel, a fenntarthatósági világkonferenciák szén-dioxid csökkentésre vonatkozó felszólításait a legnagyobb kibocsátók semmibe veszik, vagy – hogy más szintről is hozzunk példát – a szegénységre panaszkodó magyar társadalom átlagban hatvanezer forintot költ karácsonyi bevásárlásra (hiteles szociológiai felmérés alapján), azért is kifulladásig a fogyasztást tekintve a boldogság alapkövének.

Én mégis jól érzem magam a bőrömben. Van egy tó, aminek a partján lakom. Van egy rakás barátom, akikkel heti szinten aktív, természetközeli és szervezkedős szabadidő-eltöltést végzünk, mellesleg egy egyesületet is

alapítottunk. Van egy családom, akikkel minden alkalmat megragadok közös beszélgetésekre, ellentétben az uralkodó trenddel, az egymástól való elmeneküléssel (nagyon jókat szoktunk ordibálni és röhögni is együtt). Az étel, amit megeszünk, nagy részben helyi vagy környező termelőktől származik: a településemen lakó pék, a közeli méhészt, a velenceitavi horgászok és a helyi gyümölcs és zöldségkereskedők az étel forrásai.

Ez az, ami a globalizáció korában az igazi kihívás. Megőrizni a helyi kapcsolatokat, jól érezve magunkat, ismerve a helyi értékeket és embereket, időt tölteni a természetben, energiát áldozva mindennek szervezésére, hiszen a minták, a reflexek mások körülöttünk.

Aki azt mondja, hogy ez lehetetlen, annak nincs igaza, vagy feladta, vagy nem látott még működő példát. A következő lépésem az lesz, hogy kitálalom, hogy lehet a munkámat, a megélhetésemet is a helyi közösségi életben való lüktetésen keresztül megoldani.

Ha valaki nagy megoldásokat keres a globalizáció korának problémáira, azt én egy remek hobbinak tartom (és is űzöm). Igazi eredményeket azonban csak helyi szinten lehet elérni.

Ha pedig jön a baj, egy háború, egy világgazdasági összeomlás, vagy egy kontinensnyi éghajlati katasztrófa képében, a saját kis helyi közegedben még mindig lesz esély túlélni.

Tévedések

Varga Gábor, Gaja Környezetvédő Egyesület

Elhagytam a mobilomat. Arra emlékeztem, hogy a baromfiólnál volt egy hívásom, ezért ott kerestem. Áprilist írtunk. Az addig fegyelmезetten kotló libák sziszegve kapdostak a nadrágom felé, ahogy megálltam közöttük. Tanácsatlanságomban már-már menekülni akartam, amikor a Libamama alól meghallottam a csörgést. Feleltem a tűzforró madarat, kivettem a telefont a tojások közül. Az ingem zsebéből esett ki reggel, és a liba maga alá kotorta. Ellopta, mert tojás alakja van, és neki most költenie kell.

Aszomszédom gimnazista lányát egy reggel kivitettem a buszmegállóba. Elgondolkozva, szomorúan kuksolt a koscsiban. „Apu menhelyre vitette Cézárt, mert megfojtotta a Gertrúdot”, mondta. A méregdrága orosz kékmacska beleevett a kutyatányérba, mire a snautzer addig tartotta a fogai között, amíg az szuszogott.

Az embert egyebek között az ösztönein való uralkodás képessége különbözteti meg a többi fajtól. Ha nem tartjuk kordában a gerjedelmeinket, börtönbe csuknak, vagy jobb esetben a diliházban tömnek évekig vegyszerekkel.

Eltűnődtem a libán és a kutyán. Mindketten az ösztöneiknek engedelmeskedve tették, amit tettek. Az igaz, hogy voltak módosító tényezők. A liba, ha legelészés közben talál egy mobil, általában nem nézi kiköltendő tojásnak, mert nem kotlik. Az emberhez jól szocializálódott kutya általában nem kapja szét a házbeli macskát, hacsak az nem eszik bele a vacsorájába. Hja kérem! A

fajfenntartás és a táplálékszerzés ösztöne gyökeresen átalakíthatja a viselkedést.

Az embernél is így van ez. Illetve – Freud szerint – annyival másabb, hogy a társadalmi szabályok miatti féltelmében ki nem élhető ösztöneit mással helyettesíti. Legtöbbször szerzéssel vagy egyéb, szelídnek mondott agressziókkal. Mindegy, valahogyan kompenzál. Ha altruista, esetleg boldoggá avatják, ha naponta százszor mos kezét, orvoshoz viszik.

Nagy szerencsétlenség, amikor a rossz hajlamot a társadalom, vagy csupán egy család, vagy egy város kényszerül elszenvedni. A hatalom, a testi fölény a kielégületlen erős embert számunkra kellemetlen döntések meghozatalára ösztönözheti. Előbb csak az értékeket, majd a jövőt veszi el. Mindent maga alá kotor, és felhevült testtel költeni kezd. A másét, a miénket költi. A végkifejlet borítékolható. Romlás, ha hagyjuk.

Útilapu tábor

Gaja Környezetvédő Egyesület

Az útilapu az Értelmező kézisztár szerint:

1. Útifű
2. Bojtorján levele

Lehetne bármelyik. De ez az Útilapu valami más.

Az Útilapu Hálózat a Service Civil International humanitárius célú, önkéntes munkát szervező nemzetközi egyesület magyarországi tagszervezete. A SCI 1920-ban alakult. Fő tevékenysége nyári táborok szervezése világszerte, melyekben több országból érkező fiatalok önkéntes munkát végeznek. A táborok szervezése során nagy hangsúlyt kap, hogy a jelentkezők lássák munkájuk fontosságát, érezzék, hogy egy-egy rászoruló közösségnek nyújtanak segítséget, vagy a környezet megóvása érdekében tevékenykednek. Eközben maguk is baráti közösséggé válnak. Személyes tapasztalataik hozzájárulhatnak egy objektív kép kialakításához, a nemzetek közötti ellentétek, előítéletek enyhítéséhez.

Magyarországon is indul évente 4-5 tábor.

Ezek közül az egyik – immár 2002 óta – Székesfehérváron a Gaja Egyesület szervezésében valósul meg. Az elmúlt években holland, német, svájci, ukrán, cseh, olasz, francia, német, szlovák, lengyel, görög fiatalokat láttunk vendülni. Ők megismerték a város és környéke kulturális és természeti értékeit, s napi 4-5 óra önkéntes munkát végeztek a Sóstó Természetvédelmi Területen és a HÉROSZ Állatmenhelyén.

Hozzájuk csatlakoztak a jelentkező fehérvári diákok, akik részt vettek a munkában, barátságokat kötöttek, s az iskolában tanult idegen nyelvet is gyakorolták. A tábor hivatalos nyelve az angol, de természetesen a résztvevők nemzeti nyelveinek gyakorlására is mód van.

Az idén 2008. augusztus 3-a és 17-e között 8 külföldi önkéntest fogadunk.

Az egyik hétre általános iskolásokat, akik szívesen csatlakoznak hozzájuk. Hétfőtől csütörtökig közös munka, pénteken pedig egy kirándulás keretében tölthetik kellemesen a vakáció néhány napját.

Az érdeklődők a

vajger@t-online.hu

címen jelentkezhetnek, és kaphatnak bővebb információt.

Egy olvasó levele...

Török Zsuzsanna, Csucusu, a lomtündér

Nagyon nagyon örültem, hogy végre nekiugrottatok ennek a szemét témának!

Különösen aktuális is volt a dolog, a lomtalanítás miatt.

A lomtalanítás (kincstelenítés) nekem az év egyik legkiemelkedőbb eseménye! Hihetetlen, hogy mi mindent kitesznek az emberek lomtalanításkor!!! Idén kétautónyi kincset hoztam haza, és kétautónyi "szeméttel" csökkentettem a szeméttelre ömlesztve kihordott, szétzúzott lommennyiséget.

Rendkívül bosszantónak tartom az emberek hozzáállását a lomtalanításhoz. Annyi mindent kidobnak, aminek másoknak nagyon örülnének! Ha vennék a fáradságot, és elvinnék a Vörös Kereszthez, vagy a Máltai Szeretetszolgálatához a nekik már nem kellő, de még használható dolgokat, akkor nem csak a rászorulókon segítenének, hanem jelentősen csökkentenék az elszállított lom mennyiségét is.

Én személy szerint semmiféle szégyent nem érzek lomtalanításkor, a nagy lomhalmokban kutakodva. Egyrészt büszke vagyok a talált kincseimre, másrészt pedig örülök, hogy ezzel kicsit én is teszek azért, hogy kevesebb szemét kerüljön ki a szeméttelre.

Íme az idei lomtalanítás termése:

- 1 ősbefőttesüveg, kézi készítésű, 12l-es (ennél bénábbat láttam a neten 6000 Ft-ért)
- 1 nagyon retro, nehéz, szőrös falvédő, ágy mellé (neten szintén ezekért)
- 1 kisebb falvédőfele
- 1 angora sál, nagyon puha, nagyon finom

- 1 nagy darab erős vászonnfüggöny
- 1 zsák régi italos üveg (már szolgálatban, bodzavirág- és akácvirágszörp van bennük)
- üvegcseszeszek
- 1 pár hibátlan női cipő (biztos törte a nő lábát)
- 1 pár kis testi hibás lánykacipó
- egy nagy stóc régi porcelántányér (fele kb. Zsolnay)
- 2 db Verne Gyula könyv
- régi mesekönyvek
- rengeteg agyagcserep (ezek legalább nem repednek el, mint a maiak)
- 2 hibátlan, nagyon munkás, horgolt asztaltartó, és 4 kicsi (fele már szolgálatban)
- 1 doboz régi nyomdapecsét, virágminitás

Ezeknek a fele kb már szolgálatban van, nem lomok többé.

Atavalyi lomti bajnoka két hibátlan bőrpuff volt, kígyóbőr betétekkel. Jóbarátom, Péter pedig idén többek között talált egy régi, kézzel készített férfi bőrcipőt, benne egy összámfával, és egy múzeális értékű birodalmi SS tányért.

Talán lehetne jövőre szervezni egy kiállítást, olyan tárgyából, amiket lomtalanításon szedünk össze. Szépen letisztítva, kiállítva talán inspiráló lehetne a lakosságnak, hogy van más módja is a számukra felesleges dolgoktól való megváltásnak, pl. az ajándékozás, adományozás.

Személy szerint az a véleményem, hogy nagyon ideje lenne már egy egyéni és össznépi gondolkodásmódváltásnak, hogy ráébredjenek az emberek, hogy az IGAZI, tartós boldogság nem az ÚJ dolgok megszerzéséből fakad, hanem mélyről, az emberi bensőből.

Önkénteseket keresünk!

globlight

Kedves **Fiatalok!**

Globalizáció workshop

Ha érdekel a Globalizáció Light újságban feldolgozott témák bármelyike, és szeretnéd jobban megismerni azt, vagy tenni akarsz valamit környezetedért, akkor várjuk jelentkezésedet!

A közeljövőben több olyan projektet is tervezünk, melyek keretein belül Székesfehérváron sokkal nagyobb nyilvánosságot teremtenénk a témának. Szeretnénk egy olyan aktív műhelyt létrehozni, ahol fiatalok részvételével és ötletei alapján tennének érthetőbbé a témát az érdeklődők számára.

Tehát ha érdekel a globalizáció, a környezetvédelem és van ötleted, hogyan lehetne ezt könnyen „fogyaszthatóbbá” tenni, akkor írd nekünk az

info@globlight.hu

e-mail címre!

- Silye Zoltán
- Bakos István

Önkénteseket keresünk!

A Gaja Környezetvédő Egyesület önkénteseket keres, akik tenni akarnak valamit lakóhe-

lyük környezetéért és annak fenntarthatóságáért.

Olyan önkénteseket keresünk, akik szeretnének az egyesület akcióin (pl.: parlagrafűirtás, illegális személtlerakók felszámolása, stb.) aktívan részt venni.

Keresünk főiskolás, egyetemista, vagy pályakezdő fiatalokat is, akik tanulmányaik során olyan ismereteket sajátítottak el, melyek lehetővé teszik számukra, hogy részt vegyenek a környezeti tanácsadó-iroda szakmai munkájában.

Jelentkezni - annak megjelölésével, hogy milyen feladatokat tudnátok vállalni - levélben vagy e-maillal - az alábbi címek egyikén lehet:

Gaja Környezetvédő Egyesület

8000 Székesfehérvár, Petőfi u. 5.

info@gajaegyesulet.hu

www.gajaegyesulet.hu

Impresszum

Globalizáció Light Magazin

Kiadja a Gaja Környezetvédő Egyesület
Megjelenik öt alkalommal havi lebontásban
Szerkeszti: Silye Zoltán (info@globlight.hu)
Projekt koordinátor: Gárdonyi László

Munkatársak:

- Újszászi Györgyi, Védjegylelet
- Botár Alexa, Magyar Természetvédők Szövetsége
- Bocs Alapítvány
- Bakos István, Életművész Egyesület
- Gábor Imre Leo, Fiatal Művészekért Alapítvány
- Ferenczi István, Imv.hu
- Varga Gábor, Gaja Környezetvédő Egyesület

Design, lapterv: Kovács Milán (www.milankovacs.com)

A szerkesztőség címe:

8000 Székesfehérvár Petőfi utca 5.

Telefon: (22) 503-428

E-mail: info@gajaegyesulet.hu

Web: www.gajaegyesulet.hu

A Globalizáció Light utánközléseket is megjelentet, de mindenkor feltünteti a forrásokat. Az újság anyagai a szerkesztő előzetes beleegyezésével közölhetőek. A lapban közölt írások állításai nem minden esetben tükrözik a Gaja Környezetvédő Egyesület véleményét.

Az újság az NCA-CIV-07-F-P - Nyomtatott sajtótermék létrehozásának és fejlesztésének támogatása elnevezésű pályázat keretein belül jelenhet vmeg.

A szerkesztőségünk szívesen fogadja a véleményeket, illetve a témába vágó cikkeket és amennyiben a szerkesztőbizottság úgy itéli meg, akkor közlésre kerül az újság későbbi számaiban. Szintén várunk a témához köthető fotókat, karikatúrákat, képzőművészeti alkotások digitális reprodukcióját, amennyiben a szerző vállalja a szabad felhasználást. Mindkét kategóriában a munkákat az **info@globlight.hu** címre várjuk.